

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Viktora Kučery a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobkyň: **a) N. C., b) nezl. E. N. C., c) nezl. S. C.**, zast. Mgr. Martinou Sklenskou, advokátkou se sídlem Milady Horákové 13, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha, o kasační stížnosti žalobkyň proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 31. 10. 2024, č. j. 78 Az 5/2024-56,

t a k t o:

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í:

[1] Kasační stížností se žalobkyně a), b) a c) (dále jen „stěžovatelky“) domáhaly zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta jejich žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 6. 2024, č. j. OAM-1280/ZA-ZA11-VL14-2023, kterým žalovaný rozhodl, že se stěžovatelkám mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.

[2] Stěžovatelka a) [matka stěžovatelek b) a c)] uvedla, že o mezinárodní ochranu žádají kvůli výhrůžkám a násilí ze strany sestry jejího manžela (švagrová). Ta se vůči stěžovatelkám kvůli jejich kurdské národnosti dlouhodobě vymezovala. Neshody vygradovaly v roce 2020, kdy švagrová stěžovatelky a) zjistila, že má její matka, která s rodinou stěžovatelky a) bydlela, pod okem modřinu. Ze strany rodiny švagrové stěžovatelky a) následně došlo k několika fyzickým útokům vůči synům stěžovatelky a) a jejímu manželovi. Stěžovatelce a) nakonec její švagrová zasadila do zad ránu nožem, za což byla odsouzena ke čtyřem měsícům trestu odnětí svobody. Stěžovatelka a) se však proti výši trestu odvolala, kvůli čemuž následovaly výhrůžky od rodiny švagrové. Tyto výhrůžky byly rodině stěžovatelek zasílány zejména prostřednictvím zpráv SMS do jejich odjezdu ze země (13. 9. 2023). O vyhrožování stěžovatelka a) informovala policii prostřednictvím právníka, není jí však známo, jak věc dopadla. Kvůli své národnosti se stěžovatelky v Turecku setkávaly s běžnými problémy Kurdů; s tureckými státními orgány stěžovatelky žádné problémy neměly.

[3] Žalovaný v žalobou napadeném rozhodnutí konstatoval, že neshledává důvody k udělení některé z forem mezinárodní ochrany. Potíže stěžovatelek nejsou azylově relevantní, neboť se rodinné problémy týkaly sporu o péči o matku a odvolání stěžovatelky

a) proti výši trestu, který byl uložen její švagrové. Stěžovatelky neuvedly, že by měly kvůli své kurdské národnosti nějaké konkrétní potíže – pouze se setkávaly s běžnými problémy jako nevhodné poznámky a ponižování od ostatních obyvatel. Žalovaný zdůraznil, že stěžovatelky neuvedly žádné potíže s tureckými orgány. Ty naopak napadení stěžovatelky a) řešily a pachatelku potrestaly. Existenci jiných konkrétních problémů stěžovatelky popřely.

[4] Stěžovatelky brojily proti rozhodnutí žalovaného žalobou, v níž žalovanému vyčítaly, že neopatřil zprávu o zemi původu, která by přinesla informace o přístupu kurdského obyvatelstva k ochraně vnitrostátními orgány Turecka. Krajský soud však dospěl ve shodě s žalovaným k závěru, že potíže stěžovatelek pramenily z neshod ohledně péče o tchýni stěžovatelky a), ačkoliv konflikty zahrnovaly i skutečnost, že švagr stěžovatelky a) je Turek a rodina stěžovatelek jsou Kurdové. Obecné tvrzení, že rodina čelila ponižování ze strany tureckého obyvatelstva bez jediného konkrétního příkladu, nebylo azylově relevantní. Žalovanému nelze vytýkat, že neobstaral větší množství podkladů k dostupnosti ochrany Kurdů v Turecku, neboť z azylového příběhu stěžovatelek nevyplývalo, že by Kurdům v Turecku nebyla vnitřní ochrana dostupná. Ačkoliv stěžovatelky vnímaly trest uložený za napadení stěžovatelky a) jako mírný, krajský soud uvedl, že uložení nepodmíněného trestu za ublížení na zdraví nelze označit za absenci ochrany ze strany státních orgánů. Krajský soud tedy žalobu jako nedůvodnou zamítl podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[5] V kasační stížnosti stěžovatelky navrhly, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek, jakož i rozhodnutí žalovaného zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Případ jejich rodiny byl zdánlivě vyřešen, nicméně uložením příliš nízkého trestu švagrové stěžovatelky a). Turecké státní orgány pak nebyly schopny zabránit následným výhrůžkám rodině stěžovatelek. Žalovaný pochybil především tím, že neopatřil relevantní zprávy o zemi původu. V této souvislosti zajistil jen dvě obecné zprávy o zemi původu, z nichž nevyplývá, zda je ochrana poskytována nestranným a nediskriminačním způsobem. Důvodem vycestování stěžovatelek nebyl spor o péči o tchýni stěžovatelky a), ale dlouhotrvající výhrůžky a neposkytnutí ochrany tureckými orgány, resp. nedůvěra stěžovatelek v poskytnutí dostatečné ochrany. Stěžovatelky sice v azylovém řízení výslovně neuvedly, že by měl být přístup kurdské menšiny k ochraně nerovný ve srovnání s ostatními obyvateli, pocházejí však z prostředí, kde je diskriminace Kurdů běžná, a spojit svou národnost s nedostupností ochrany je tedy nenapadlo. Žalovaný měl v souladu se svou povinností zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, zjistit i důvod, proč stěžovatelky v případě vyhrožování nevyhledaly pomoc u orgánů veřejné moci.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost. V podrobnostech odkázal na napadené rozhodnutí.

[7] Nejvyšší správní soud (NSS) nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatuje, že kasační stížnost je podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatelky jsou zastoupeny advokátkou. Vzhledem k tomu, že se v dané věci jedná o kasační stížnost proti rozhodnutí ve věci, ve které rozhodoval specializovaný samosoudce, se Nejvyšší správní soud dále ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy

pokračování

stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle uvedeného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[8] Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. Znak tohoto pojmu jsou naplněny v případě „*rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu*“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech, v nichž o žalobě rozhodoval specializovaný samosoudce, přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturu odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.

[9] Ve světle takto vymezených kritérií Nejvyšší správní soud konstatuje, že podaná kasační stížnost předestírá k rozhodnutí otázku povinnosti žalovaného zajistit dostatek informací o zemi původu, potažmo zjistit skutkový stav v jeho úplnosti. Uvedená otázka ovšem v daném případě podle přesvědčení Nejvyššího správního soudu nezasluhuje pozornosti z důvodů ad (1) až (4) kritérií přijatelnosti. Nejedná se o otázku, která by dosud nebyla v judikatuře NSS řešena, resp. byla řešena rozdílně či vyžadovala učinit judikaturu odklon; rovněž tak se nejedná o případ zásadního pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. Naopak krajský soud posoudil případ stěžovatele v souladu s konstantní judikaturou, od které Nejvyšší správní soud neshledal důvodu se odchýlit, a proto dospěl k následujícímu závěru.

[10] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[11] K povinnosti správního orgánu zjistit skutkový stav v jeho úplnosti, tj. zjistit veškeré relevantní skutečnosti svědčící o naplnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12-§ 14b zákona o azylu včetně informací o zemi původu coby podkladu rozhodnutí o žádosti o mezinárodní ochranu [§ 23c písm. c) zákona o azylu] se NSS již několikrát vyjádřil. Dle ustálené judikatury je správní orgán povinen opatřit informace o zemi původu, které musí být v maximální možné míře relevantní, důvěryhodné a vyvážené, aktuální a ověřené z různých zdrojů, transparentní a dohledatelné (srov. rozsudek NSS ze dne 31. 7. 2008, č. j. 5 Azs 55/2008-71, nebo ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008-81, č. 1825/2009 Sb. NSS). Tyto informace musejí být zaměřeny na azylový příběh žadatele a z něj vyplývající skutkové otázky; i pohovor s žadatelem musí správní orgán vést tak, aby otázky směřovaly ke zjištění veškerých rozhodných skutečností (srov. rozsudek NSS ze dne 25. 4. 2019, č. j. 5 Azs 207/2017-36, či na něj navazující rozsudky NSS ze dne 30. 11. 2021, č. j. 3 Azs 241/2020-40, ze dne 15. 10. 2020, č. j. 3 Azs 15/2020-84, č. 4110/2021 Sb. NSS, ze dne 18. 9. 2020, č. j. 5 Azs 361/2019-33, či ze dne 2. 5. 2022, č. j. 5 Azs 247/2021-26).

[12] V kontextu nyní řešené věci je třeba připomenout, že i nestátní subjekt může být původcem pronásledování či hrozby vážné újmy (§ 12 a § 14a zákona o azylu), přičemž žadatel o mezinárodní ochranu je v takovém případě povinen využít předně ochrany vnitrostátních orgánů země původu, je-li dostatečná, efektivní a pro žadatele dostupná (srov.

k tomu rozsudky NSS ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008-57, ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, č. 1749/2009 Sb. NSS, ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008-62, anebo ze dne 18. 12. 2008, č. j. 1 Azs 86/2008-101, č. 1806/2009 Sb. NSS). Břemeno tvrzení ohledně nedostupnosti (resp. nedostatečnosti) ochrany v zemi původu leží na straně žadatele (srov. shora označené rozsudky NSS č. j. 5 Azs 50/2008-62 a č. j. 5 Azs 66/2008-70).

[13] V posuzované věci uvedené judikатурní požadavky na dostatečné zjištění skutkového stavu naplněny byly. Z tvrzení stěžovatelek vyplynulo, že ze země původu uprchly v návaznosti na rodinný konflikt vyvolaný sporem o péči o tchýni stěžovatelky a) a následné výhrůžky ze strany rodiny její švagrové. Nedůvěru v turecké státní orgány stěžovatelky ani nezmínily, z jejich azylového příběhu nebylo patrné, že by jim neměla být poskytnuta ochrana [naopak turecké státní orgány řešily napadení stěžovatelky a) její švagrovou, které byl uložen trest odnětí svobody]. S ohledem na to žalovaný neměl důvod zjišťovat, zda je ochrana stěžovatelek coby Kurdek před jednáním jiných osob dostatečná – nedostatek ochrany totiž z azylového příběhu stěžovatelek vůbec nevyplyval.

[14] To, že nevyšly najevo pochybnosti o dostatečnosti a dostupnosti ochrany nelze přičíst na vrub ani způsobu, jakým žalovaný vedl pohovor. Žalovaný se dotázal, zda měly stěžovatelky v Turecku problémy kvůli své národnosti, na což reagovaly povšechným tvrzením, že je Turci ponižují a činí nevhodné poznámky. Ani nenaznačily, že by jim vnitrostátní orgány odpíraly pomoc kvůli jejich národnosti či že by národnost měla jakýkoliv vliv na trestní řízení vedené v souvislosti s napadením stěžovatelky a). Stěžovatelky naopak uvedly, že se státními orgány neměly žádné problémy a že výhrůžky švagrové stěžovatelky a) v souvislosti s jejím odvoláním proti výši trestu za napadení se již nikdy žádným konkrétním způsobem neprojevovaly. Nelze požadovat, aby žalovaný sám domýšlel azylový příběh a přizpůsobil tomu zjišťování informací o zemi původu.

[15] Žalovaný ani neměl důvod pochybovat o tom, že stěžovatelce a) byla poskytnuta dostatečná ochrana, když její švagrové byl uložen trest odnětí svobody na čtyři měsíce (bez podmíněného odkladu). Ačkoliv je tento trest podle stěžovatelek nedostatečný, nelze jej považovat za symbolický, a není tedy pochyb, že turecké orgány v případě stěžovatelek určitou formu ochrany poskytly. Pokud nezabránily konkrétní trestné činnosti, neznamená to, že nejsou schopny poskytnout dostatečnou ochranu – zabránit veškeré trestné činnosti totiž není schopen žádný stát (viz výše označený rozsudek NSS č. j. 5 Azs 66/2008-70). Tomu, že by stěžovatelkám nebyla poskytnuta ochrana z důvodu, že jsou Kurdkami, v jejich azylovém příběhu nic nenasvědčuje. Nelze přisvědčit ani výtce, že žalovaný nezjišťoval, proč se stěžovatelky neobrátily na turecké orgány; stěžovatelka a) totiž k dotazu žalovaného uvedla, že výhrůžky nahlásila prostřednictvím právníka policii, ale neví, jak věc dopadla, aniž by byť jen naznačila, že má důvody turecké policii nevěřit.

[16] Ani příslušnost ke kurdské národnosti sama o sobě nemohla žalovanému signalizovat, že může být stěžovatelkám ochrana státních orgánů nedostupná. V tomto ohledu NSS připomíná, že i ve své recentní judikatuře vycházel z toho, že příslušníci kurdského etnika různým formám diskriminace v Turecku skutečně čelí, zpravidla ovšem k azylově relevantnímu pronásledování pro kurdskou národnost nedochází (viz rozsudek NSS ze dne 2. 8. 2024, č. j. 5 Azs 57/2024-61, bod [19] a tam citovanou judikaturu či usnesení NSS ze dne 8. 8. 2024, č. j. 5 Azs 29/2024-31).

pokračování

[17] Nejvyšší správní soud uzavírá, že v případě napadeného rozsudku neshledal žádné zásadní pochybení krajského soudu, který se svým postupem neodchyluje od shora uvedené judikatury, která je jednotná a ustálená a poskytuje dostatečnou odpověď na námitky uplatněné v kasační stížnosti. Za těchto okolností NSS neshledal důvodu pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji shledal ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

[18] Při rozhodování o nákladech řízení NSS vycházel z usnesení svého rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, podle něhož je odmítnutí kasační stížnosti pro její nepřijatelnost, na rozdíl od jiných případů odmítnutí kasační stížnosti, druhem zjednodušeného meritorního přezkumu napadeného rozhodnutí krajského soudu. Výrok o náhradě nákladů řízení tedy opírá o § 60 odst. 1 (nikoli odst. 3) ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný sice měl ve věci úspěch, ze spisu však nevyplývá, že by mu v tomto řízení jakékoli náklady nad rámec běžné administrativní činnosti vznikly, proto mu soud jejich náhradu nepřiznal.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 12. května 2025

JUDr. Viktor Kučera
předseda senátu